

STICHTING VRIENDEN VAN DE BOVENKERKSE URBANUS

Excursie 29 oktober 2022

Sint Annakerk Molenschot

Seminarie Bovendonk Hoeven

Basiliek H.H. Agatha en Barbara Oudenbosch

Jezuïetenklooster Oudenbosch

Met deze excursie bezoeken we een kerk in Molenschot van de architect Jan van Langelaar, een leerling van Cuypers, een seminarie in Hoeven van Cuypers en zijn zoon Joseph Cuypers, de basiliek in Oudenbosch van Cuypers zelf en tenslotte een klooster van Nicolaas Molenaar, een tweede leerling van Cuypers, thans een brasserie.

Heilige Annakerk Molenschot

Nadat in 1879 de zelfstandige parochie is opgericht maakt de architect J.J. van Langelaar een ontwerp voor de St. Annakerk. Vanaf 1889 worden kerk en kapel steeds meer een centrum van bedevaart uit de omgeving, ter ere van St. Anna ('Naar St. Anneke om 'n manneke')

Jan Jurien van Langelaar (Amsterdam, 21 oktober 1840 - Princenhage, 19 januari 1917) was een Nederlands architect en leerling en medewerker van Pierre Cuypers. Zijn belangrijkste werk bestaat uit neogotische kerken. Van Langelaar werkt aanvankelijk bij Waterstaat en treedt in 1861 in dienst van Cuypers. Als uitvoerend architect geeft hij leiding aan de bouw van kerken en de uitvoering van restauraties van oude gebouwen. In 1871 wordt de van oorsprong protestantse Van Langelaar katholiek. Rond 1879 vestigt hij zich als zelfstandig architect in Princenhage. Als zijn belangrijkste zelfstandige werk wordt de Onze-Lieve-Vrouwe Hemelvaartkerk te Breda (1888) genoemd. Deze kerk bezat een toren van 80 meter hoogte, in 1966 onttrokken aan de eredienst en in 1967 gesloopt.

De oorspronkelijke kruisvorm van de kerk wordt door een verbouwing in 1953 door toevoeging van zijbeuken omgevormd tot een pseudo basiliek. De toren is in de oorlog, op last van de Duitsers, met negen meter ingekort. Opmerkelijk is dat deze kerk, in tegenstelling tot andere kerken, niet op het oosten georiënteerd is, maar op het zuiden. De ingang is naar de weg gericht, midden in de vierkante toren.

Exterieur

De driebeukige kruiskerk is voorzien van een vierkante toren, een schip van drie traveeën, een recht gesloten transept, een achtkantige dakruiter en een vijfzijdig gesloten koor. Op de zadel- en lessenaarsdaken liggen leien.

De ingang bevindt zich in een spitsboogportiek. De eikenhouten vleugeldeuren zijn voorzien van sierbeslag met erboven een spitsbogig bovenlicht. Tenslotte volgt de klokke-geleding met aan elke zijde twee spitsbogige galmgaten en een ronde wijzerplaat. Op het vierzijdige tentdak staan smeedijzeren krullen, waaronder een kruis en een weerhaan. Tussen de steunberen bevinden zich drie traveeën met elk twee spitsboogvensters. Het recht gesloten transept is voorzien van een groot en breed spitsboograam. De zijkapellen hebben hooggeplaatste spitsboogvensters, evenals het koor. Op de viering staat een opengewerkte dakruiter met achtzijdig torenspitsje. De dakvlakken van schip, transept en koor worden doorbroken door dakkapellen met spitse zadeldakjes. Deze dakkapellen worden afgesloten door houten luiken. De sacristie, ook uit 1879, op het zuidwesten, heeft een rechthoekige plattegrond met zadeldak.

Voor de kerk staat een Heilig Hartbeeld uit 1929. De kerk staat tegenover de Sint-Annakapel.

Interieur

Inwendig is de kerk deels uitgevoerd in schoon metselwerk, licht met rode accenten, namelijk bij het koor, en deels gepleisterd, vooral in het schip en bij de ingang. De lambrisering bestaat uit geglazuurde veelkleurige betegeling. Het schip bezit een houten tongewelf met trekstangen. Het houten tongewelf heeft kleurige ribben met sterren en bladmotieven. De zijkapellen hebben een kruisribgewelf van metselwerk. In het koor bevinden zich nog blinde spitsbogen als geleding. De kerk heeft een bijzonder rijk interieur. Op de vernieuwde banken na is het gehele interieur gaaf en in neogotische stijl.

De vloeren hebben veelkleurige tegels met in het midden gangpad 3 tableaux met St. Joris en de draak en de sleutels van Petrus (en de laatste op de altaarvloer). Ook zijn er mozaïektegels en tegels met vissen, esdoornbladeren, wijnranken, griffioenen, een eenhoorn, een hert en de vier symbolen van de evangelisten, namelijk adelaar, stier, engel en leeuw. De vloer is een interessante staalkaart van tegels...

Alle altaren en beelden in het koor zijn uit de werkplaats van Cuypers, de glas-in-loodramen zijn van de firma Nicolas.

De glas-in-loodramen hebben scenes uit het leven van Anna en Maria; de Annunciatie in de linker dwarsbeuk, het leven van Maria in het koor en de Kroning in de hemel in de rechter dwarsbeuk. De zijkapel heeft ramen en schilderijen met Anna, Joachim en Maria. Op de triomfboog Christus, Maria en Johannes.

De eikenhouten preekstoel uit 1899 van het atelier Pierre Peeters uit Antwerpen staat op een hardstenen voetstuk, heeft reliëfs met de Bergrede, Christus in de tempel, de uitzending van de apostelen en de predikende Petrus. De trap naar de preekstoel heeft een smeedijzeren leuning; het rijk bewerkte eikenhouten klankbord heeft een tekstrand. Hierbij staan zes oorspronkelijke kerkbanken met rijk snijwerk. Deze valt te dateren eind negentiende, begin twintigste eeuw. Er zijn ook twee fraai bewerkte biechtstoelen met houtsnijwerk evenals de eikenhouten orgelgalerij op vier kolommen, voorzien van snijwerk en beelden van musicerende engelen.

In het rechtertransept een rijk beschilderd altaar van de Heilige Familie met het door Cuypers in 1909 gerestaureerde 14-eeuwse beeld uit de Nederrijnse school van Maria Sedes Sapientiae, zetel der wijsheid.

Het hoogaltaar heeft goudkleurig ingevulde afbeeldingen van de wonderbaarlijke broodvermenigvuldiging en het Laatste Avondmaal en diverse heiligenbeelden van Anna en Maria en Jozef. Hoog in het koor schilderijen van Maria Magdalena en

Martha, de bruiloft van Kana en de Emmausgangers. De vroegere doopkapel is nu ingericht als Annakapel.

In de gebrandschilderde ramen zijn voorstellingen van de Heilige Familie. Van links naar rechts;

- opdracht van Maria in de tempel,
- Joachim en Anna
- Christus Koning, Anna en Maria
- Joachim en Anna en Maria lezend in een boek
- de verloving van Maria en Jozef.

Op het Maria-altaar (uit 1890) staat een Mariabeeld met op de voet 'Heilige Maria, bid voor ons'. De kruisweg (uit 1895) is op doek geschilderd in het atelier van Cuypers in Roermond.

In 1953-1958 wordt de kerk door de aanbouw van zijbeuken uitgebreid tot een pseudobasiliek. Sinds 2003 is de kerk als rijksmonument ingeschreven in het monumentenregister. De kerk wordt in 2010 gerestaureerd.

Het eerste teken van de Annadevotie dateert van 1844, toen de pastoor van Gilze de herstelde kapel van Molenschot inzegende en toewijdde aan St. Anna. Deze devotie, aanvankelijk beperkt tot Molenschot, breidt zich vanaf circa 1880 uit tot naburige dorpen en steden, waaruit bedevaarten toestroomden op 26 juli. In de jaren zestig van de 20e eeuw raakt de Annaverering in verval, maar later wordt ze weer tot bloei gebracht door W.C. Dictus, die van 1974 tot 1996 pastoor van Molenschot is. St. Anna geldt als de patrones van het christelijk gezin. Volgens een

volksgezegde gold ze vroeger ook als een hemelse koppelaarster: 'naar Sint Anneke voor een manneke'. Medio 1997 verandert het karakter van Molenschot als bedevaartplaats. Is tevoren de Annaverering praktisch tot een parochiële viering teruggevallen, de onverwachte partnervinding en zwangerschap van Neerlands bekendste verloskundige Beatrijs Smulders, bracht een herleving van de cultus door vereerders (vooral alleenstaande vrouwen) van buiten de parochie op gang.

Rond 1500 is Europa in de ban van de heilige Anna; zij wordt vereerd als de moeder van Maria en als grootmoeder van Jezus. Toch wordt zij nergens in de bijbel genoemd. Anna en Joachim worden voor het eerst vermeld in een apocrief geschrift 'het proto-evangelie van Jacobus'. Volgens de overlevering is zij driemaal getrouwd en uit elk huwelijk werd een dochter geboren.

In 2008 is gestart met de restauratie van de kerk en op 25 september 2011 is de kerk opnieuw ingezegend.

De kapel

Volgens een 19^e-eeuwse schrijver gaat de oorsprong van de kapel terug naar de 9^e eeuw, maar dit is niet te bewijzen. Omdat de St. Anna-kapel in Heusdenhout is gesticht in 1518 vermoedt men dat de kapel hier ook in de 16^e-eeuw is ontstaan. De kapel is gelegen op een driehoekig plein en heeft een lengte van 15 meter. Ze telt 3 traveeën. De kapel heeft spitsboogvensters. In het torentje hangt een klein klokje en om de kapel is een begraafplaats. In 1959 is de kapel totaal verwaarloosd en in 1960 wordt de kapel geheel gerestaureerd.

Seminarie Bovendonk

In het najaar van 1895 krijgt Pierre Cuypers de opdracht om een geheel nieuw klooster te ontwerpen. Het oude seminariehuis en bisschopshuis worden afgebroken en in 1903 begint de bouw. Het seminarie wordt voor het eerst beperkt in gebruik genomen in 1907 en in september 1908 is de afwerking en inrichting voltooid.

Door de terugloop van het aantal aanmeldingen van priesterkandidaten wordt in 1967 het gebouw ontruimd, waarbij de waardevolle boeken verhuizen naar de Vrije Universiteit van Amsterdam. Het gebouw komt 11 jaar leeg te staan. Enkele idealisten onder leiding van Toon Hommel stichten een religieuze leefgemeenschap, die de basis wordt van het ontvangen van groepen. Hieruit groeit het initiatief voor het oprichten in 1983 voor een nieuw type priesteropleiding voor kandidaten op rijpere leeftijd vanuit een arbeidssituatie: een deeltijdopleiding. In 1990 wordt een begin gemaakt met professionalisering en commercialisering van de exploitatie van het gebouw. De B.V. exploitatie huurt nu het gebouw om er een conferentiecentrum, hotel en brasserie te exploiteren. De bovenverdiepingen van de voorbouw zijn permanent verhuurd aan de stichting priester- en diakenopleiding. Het gebouw is voor een belangrijk deel nog in oorspronkelijke staat, zoals de tegelvloeren, gewelven en glas-in-loodramen.

De entree wordt bepaald door een monumentaal neogotisch smeedijzeren hek tussen vier pijlers en een bakstenen voet. Links en recht zijn twee kleine looppoortjes, ook van siersmeedwerk. Het hek is niet van Cuypers maar van het

bisschoppelijk paleis in Breda. De bakstenen zuilen zijn een ontwerp van Joseph Cuypers.

De voorgevel heeft, zeker voor Cuypers, een nogal 'burgerlijke' uitstraling en niet zo'n duidelijke katholieke, neogotische. Hij wilde ermee laten zien dat het katholieke volksdeel deel uitmaakte van de Nederlandse samenleving. Aan beide zijden van de voordeur zandstenen beelden van heiligen die priesterlijke deugd en wetenschap symboliseren. Rechts Carolus Borromeus (1538 – 1584), kardinaal van Milaan, patroonheilige van seminaries. Links Thomas van Aquino (1225 – 1274), patroonheilige van de katholieke scholen. Hoog in de hoekgevels nog twee beelden van Vincentius a Paulo en bisschop Franciscus van Sales. Alle vier beelden komen uit de werkplaats van Cuypers. Centraal op de gevel een tegeltableau met de spreuk 'in corde regnes omnium' (dat gij mag heersen in het hart van allen). Boven de spreuk drie grote zandstenen beelden van Christus Heilig Hart, geflankeerd door Jozef en Maria, ook uit het atelier van Cuypers.

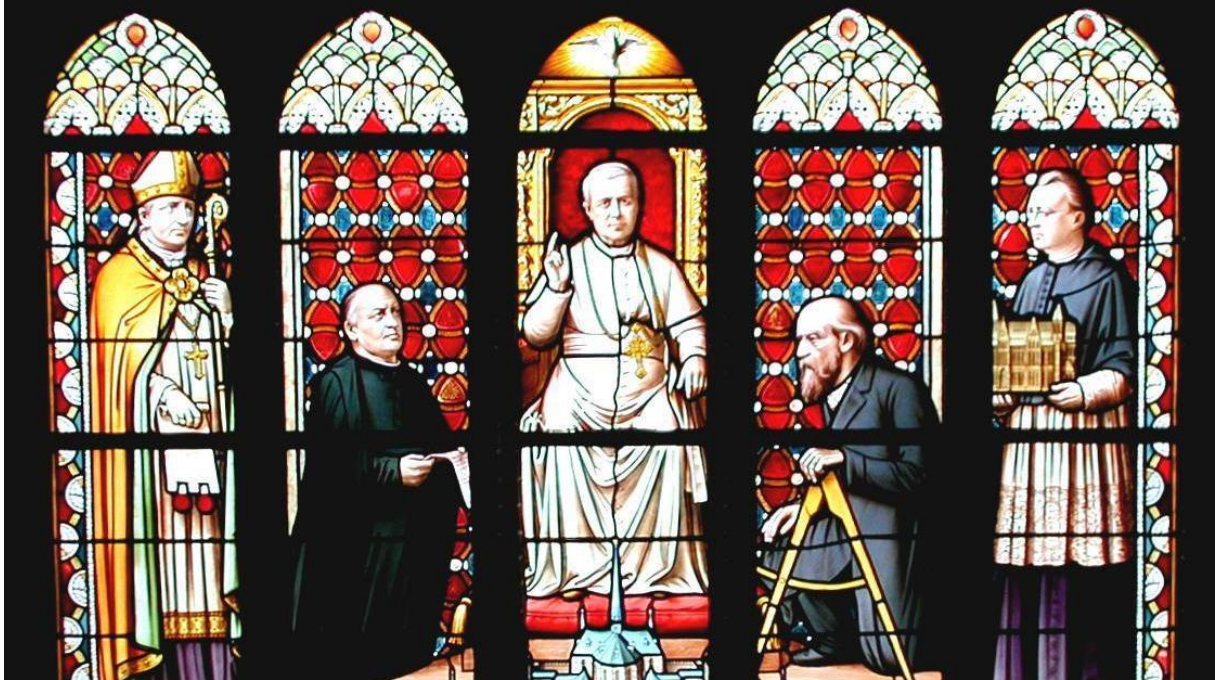
Ingang

Boven het ingangsportaal een gebeeldhouwde tekstband gedragen door engelen met de spreuk 'Pax intrantibus' (Vrede aan hen die hier binnen treden). Bij het verlaten zie je de spreuk 'salus exeuntibus' (Heil degenen die hier weggaan). De ramen boven en naast de voordeur zijn ingevuld met kleurrijk Art Nouveau glas-in-lood.

In alle publieke ruimtes van Bovendonk zijn op grote schaal decoratieve glas-in-loodramen aangebracht, vrijwel overal zonder voorstellingen. Ze bestaan voor het grootste gedeelte uit blank glas. Joseph Cuypers is de ontwerper van de ramen. De overeenkomsten met andere glazen van Joseph uit deze tijd zijn groot, zoals die van de Nieuwe Bavo in Haarlem; het zijn eenvoudig gestileerde bloemmotieven. Links en rechts strekt een hoge, kleurig betegelde gang zich uit over de hele breedte van de voorbouw.

Het meest monumentale glas-in-loodraam is het raam in het centrale trappenhuis; een voorstelling die zich uitstrekt over twee verdiepingen. Het ontwerp is van Pierre Cuypers, de uitvoering van de firma Nicolas. Het is geplaatst op 19 september 1904.

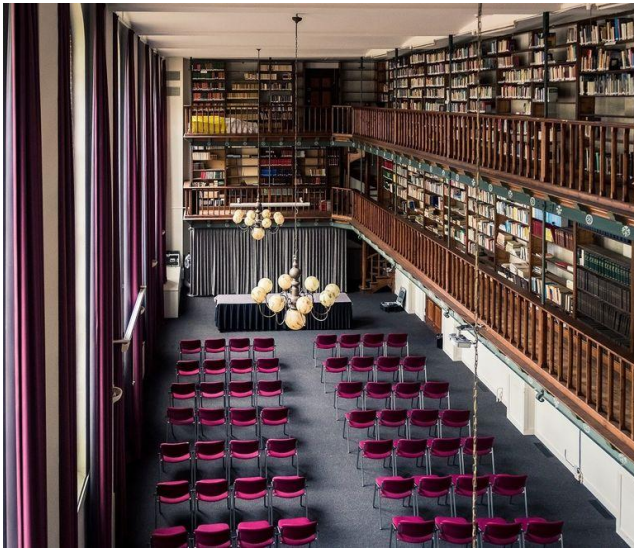
Op de onderste het seminarie in vogelvlucht. Paus Pius X (1903 – 1914) met aan zijn rechterzijde bisschop Leijten van Breda en professor Resemans, aan zijn linkerzijde seminariepresident Hopstaken en architect Cuypers zelf. Het raam is een schenking van Paus Pius X.

De gangen doen kloosterlijk aan, er is geen zicht op de buitenwereld. De geometrische patronen van de tegelvloeren zijn kloosterlijk geïnspireerd, namelijk door de 12-eeuwse vloeren van de abdijkerk van St. Denis in Prijs, in 1865 door Cuypers bezocht. Het kleurenschema vertoont grote overeenkomsten met het Oud Hollandse kleurenschema van het Rijksmuseum. De oude kerkbanken in de gangen, versierd met gotische motieven, komen uit de oude kapel. De zusterkapel was – na de grote kapel – de rijkst versierde ruimte, maar is in de jaren '50 vereenvoudigd en wit geverfd.

Bibliotheek

De bibliotheek behoort tot de mooiste ruimtes van het gebouw. Cuypers heeft de galerijen opgehangen aan stangen in decoratief smeedwerk, die op hun beurt aan het plafond zijn bevestigd. Na 1986 zijn de muurkasten op de begane grond verwijderd, omdat de ruimte nu voor bijeenkomsten wordt gebruikt.

Ook een fraai vertrek is de Lange Zaal die wordt gevormd door de refter en de recreatiezaal, ontworpen door Joseph Cuypers. De grote ruimte maakt een intieme indruk, dankzij de detaillering en afwerking van het plafond, gedragen door hardstenen kolommen en gebeeldhouwde kapitelen van waaruit bogen en gewelven van gele en rode bakstenen gemetseld zijn. In 2014 is een brasserie geopend in de ontvangstzaal, geheel in de geest van Cuypers.

Cuypers heeft in Bovendonk bijzonder veel aandacht besteed aan de tegelvloeren die door de sprekende kleuren en de verscheidenheid een beeldbepalend element vormen. De vloeren van de koorkapellen van St. Denis zijn een sterk voorbeeld voor hem geweest. De vloeren zijn verdeeld in vakken, die corresponderen met de zich daarboven bevindende gewelven. Binnen de vakken is een kruisvormig patroon

gelegd, dat is opgevuld met tweekleurige tegels met driehoeken in wisselende patronen.

Grote kapel

De kapel is ontworpen door Joseph Cuypers in de jaren '20. Aan de buitenzijde is in het midden een gevelbeeld van St. Jozef met 4 ramen. De kapel doet denken aan de Vondelkerk en aan de Ridderzaal in Den Haag. Eerder heeft Pierre Cuypers een veel traditioneler gotisch ontwerp gemaakt, maar dat is verworpen door bisschop Leijten, die wilde vooral eenvoud. Als de bouw in 1922 start, zijn de bisschop, de president en Cuypers reeds overleden. De kapel is onlangs tussen 2008 en 2012 gerestaureerd.

De kapel wordt gekenmerkt door ruimte en licht; strakke muren in matgele baksteen, afgewisseld met gestucte vakken en geometrisch glas-in-loodramen in zacht gekleurd

glas. In 1967 – met de transformatie tot conferentiecentrum – krijgt de kruisweg een bestemming in een andere kerk, werden de heiligenbeelden gestolen en de communiebank gesloopt.

Vernieuwend is de kruisweg van Bovendonk; een combinatie van taferelen en teksten. De acht geschilderde teksten zijn afkomstig uit de Improperia, de klaagzang op Goede Vrijdag, waarin God zijn volk verwijt dat het zijn weldaden met wandaden beloont. De vloer is in zes kleuren marmer die niet helemaal aansluit bij de rest van de kapel, is uit 1931, ook van Cuypers en Co.

Het hoogaltaar is in groen geaderd marmer. Het was vroeger de blikvanger van de kapel, zeker toen het nog een verhoging van drie treden stond. Het altaarkruis en de

zes bijbehorende kandelaars zijn ook uit het atelier Cuypers. De drie ramen achter het altaar zijn in 1938 dichtgemetseld en voorzien van Byzantijnse mozaïeken; Christus Koning, gezeten op zijn troon, geflankeerd door de apostelen Petrus en Paulus.

Er zijn zeven zijaltaren, twee gewijd aan Maria en Jozef. Op de houten panelen eronder de aanbidding door de wijzen en de herders, waarin Pierre, Joseph en Pierre Cuypers junior te herkennen zijn. De gebrandschilderde ramen in het priesterkoor zijn het werk van Clementine Alberdingk, familie van Joseph Cuypers en in de jaren '30 werkzaam in het Roermondse atelier. De ramen zijn gewijd aan Thomas van Aquino, Carolus Borromeus, Franciscus van Sales en Vincentius a Paolo.

Op de binnencour is een opvallende klok te zien met de Oudhollandse spreuk: 'Gebruikt den tijd, eer hij ontvliedt'. Deze spreuk heeft Cuypers al eerder gebruikt in de gang bij de 1^e klasse wachtkamer in het Centraal Station. De wijzerplaten van keramische tegels zijn van Joseph Cuypers; aan de gevel van zijn Urbanuskerk in Nes aan de Amstel bevindt zich een zonnewijzer die ook als tegeltableau is uitgevoerd en die nagenoeg hetzelfde is.

Basiliek van Oudenbosch

‘Basiliek is een eretitel die de paus soms geeft aan een grote of bijzondere kerk, los van de vorm van die kerk.’

De basiliek van HH. Agatha en Barbara in Oudenbosch wordt gebouwd van 1865 tot 1880; op 14 september 1880 vindt de plechtige consecratie plaats. De voorgevel is van latere datum, pas in 1892 wordt deze voltooid. In 1912 wordt de kerk verheven tot ‘basilica minor’. Vanaf de jaren tachtig in de vorige eeuw wordt de kerk gerestaureerd; de voltooiing daarvan vindt plaats in 1987.

De voorgevel van de basiliek is niet naar een ontwerp van Cuypers, maar van G. J. van Swaay. Het ontwerp is van 12 jaar later, uit 1892. Het voorbeeld voor de voorgevel is de gevel van de Sint Jan Lateranen uit Rome. Het aanzicht is nu classicistisch, een stijl die Cuypers juist verfoeide.

In de maanden maart en april 1863 maakt Pierre Cuypers samen met zijn vrienden T. Ariëns en Monseigneur W. Everts (rector van het seminarie in Rolduc), een reis naar Italië. De reis gaat via Parijs, Dijon, Macon, Turijn, Milaan, Genua, Pisa, Florence, Siena en Orvieto. Cuypers wordt ontvangen in het Vaticaan en ontmoet Paus Pius IX. Cuypers is eigenlijk op studiereis gestuurd door pastoor Hellemons van Oudenbosch. Deze pastoor was zelf in Rome gewijd en sinds 1860 actief betrokken bij de uitzending van Nederlandse jongens als Zouaven, strijders in het pauselijke leger dat Pius IX en zijn kerkelijke staat moest beschermen. Hellemons wil in Oudenbosch een verkleinde kopie van de St. Pieter laten bouwen door Cuypers. Daardoor brengt Cuypers drie dagen door in de St. Pieter, alhoewel hij veel liever een kopie van de Dom van Keulen wil maken. De basiliek is uiteindelijk één van de grootste en duurste kerken van de 19e eeuw (250.000 gulden) in Nederland.

En zo komt deze basiliek er, de HH. Agatha en Barbara. De basiliek is geheel van baksteen gebouwd met gemetselde gewelven, gestukt en in het interieur op veel plaatsen 'gemarmerd'. De koepel is een ijzeren frame met bakstenen vlakken en een zinken afdekking. Deze is bij de restauratie door koper vervangen. De basiliek is 81 meter lang, 55 meter breed en het hoogste punt van de koepel reikt tot 63 meter. De binnenzijde van de koepel is 20 meter in doorsnede en 51 meter hoog. Omdat de pilaren niet recht doorlopen in de rechtopstaande wand, zweeft de koepel als het ware in de ruimte. De koepel is via een smalle trap te beklimmen en de schilderijen van de koepel zijn zo van dichtbij te bekijken. De koepel van Cuypers wijkt af van die van Michelangelo; die van Cuypers wordt ranker. Maar het is een dwerg in vergelijking met het voorbeeld in Rome. De stucdecoraties zijn van de Vlaamse beeldhouwer J. de Vriendt en het geschilderde marmer van de Oudenbosch' schilder K. Raaijmakers. Een opvallend element is de enorme terrazzovloer met zijn ingewikkelde patronen. Deze is in 1904 door Italiaanse vaklieden gemaakt.

Het interieur van de basiliek is rijkelijk versierd met plafondschilderingen en beelden. Langs de wanden in de zijbeuken hangen schilderijen met kruiswegstaties. In de rechterzijbeuk staat een kopie van de Pieta van Michelangelo. Het is een bewening van Maria met het lichaam van Christus op haar schoot. In de St. Pieter in Rome is in de rechterzijbeuk het echte beeld van Michelangelo te zien.

In het middenschip staan in de nissen van de pilaren grote beelden van de apostelen. Onder de kansel bevindt zich het beeld van St. Petrus in zittende houding. Er is een tombe-altaar met een goudkleurig baldakijn. Tegen de schuine zijden van de vier hoofdpilaren staan beelden van de kerkvaders Anthonius, Ambrozius, Augustinus en Johannes Chrysostomus.

Het altaar is mede tot stand gekomen door toedoen van pastoor Rovers in 1903. Het marmeren altaar is een getrouwe kopie van het pausaltaar van Bernini in Rome. Het baldakijn is gemaakt van gips en daarna belegd met een zware laag brons verguldsel. De altaarsteen is afkomstig uit de catacomben van Rome. Er staan grote beelden van de kerkleraren Gregorius de Grote, Basilius, Gregorius van Nazianze en Hieronymus. Naast het altaar staat links het beeld van Bonaventura en rechts het beeld van Thomas van Aquino. Beide beelden zijn van J. F. de Vriendt. In de goudkleurige achterwand van het altaar zit een gebrandschilderd raam met een duif, het zinnebeeld van de H. Geest. De altaren rondom de koepel zijn gewijd aan de Heilige harten van Jezus en Maria, Antonius, Bernardus, Benedictus, Aloysius, Stanislaus Kostka, Jozef, Agatha en Barbara.

Het orgel is gebouwd door Ludwig König in 1772. In 1941 is het orgel door Jan Vermeulen uit Alkmaar omgebouwd naar een elektro-pneumatisch systeem. De orgelkas is voorzien van twee engelen met het wapen van Paus Pius X.

Het oude Jezuïetenklooster, nu Brasserie Tivoli

Het kloostergebouw is ontworpen in 1890 door Nicolaas Molenaar in een mengeling van Neorenaissance en Neogotische stijl voor de paters Jezuïeten en vervolgens in gebruik als klooster voor de Paters van de Heilige Familie en als broederhuis van de Broeders van Saint Louis. Nicolaas Molenaar is een leerling van Cuypers en heeft ongeveer 14 kerken gebouwd. Hij begint als opzichter bij de bouw van de Urbanuskerk in Bovenkerk. Hij is dan pas 21 jaar oud. En hij is de latere architect van de St. Bonaventurakerk in Woerden.

Excursie Stichting Vrienden 2022/29 oktober

Amstelveen – Molenschot 1.25 uur (vertrek 8.30 uur/aankomst 9.45 uur)

Koffiedrinken in de Molenwiek, naast de kerk

St. Annakerk (10.00 – 11.00 uur) Kapelstraat 1 in Molenschot

Toespraak van Cor/verhaal; van Toos Snijders Taks/zelf rondkijken met kapel

Contactpersoon; Toos Snijders, toosnijderstaks@gmail.com

Molenschot – Hoeven 0.30 uur

Seminarie Bovendonk (11.45 – 14.00 uur)

Hofstraat 8, 4741 AK Hoeven Telefoon: 0165 507 550

Rondleiders: 3 (€ 35,- per rondleider) is € 70,-

12.00 uur Rondleiding

13.00 uur Lunch met twaalfuurtje

Hoeven – Oudenbosch 0.05 uur

Basiliek Agatha en Barbara 14.15 – 15.15 uur rondleiding

Markt 57, 4731 HN Oudenbosch Email: bedaf@caiway.nl

Heer Bedaf; tel. 0165 330 502/06 25 63 34 39

Kosten: rondleiding € 0,50 per persoon + 3 keer € 5,00 voor de gidsen

Borrel in brasserie Tivoli (15.30 – 16.30) oud Jezuïetenklooster, tegenover de basiliek

Jezuïetenplein 33/Architect is een leerling van Cuypers; Nicolaas Molenaar

Telefoon: 0165 – 726 996/bedrijfsleider Mario; info@villadeste.nl

Oudenbosch -Amstelveen 1.25 uur